

עפ"ת 67501/02/20 - אחמד עסאף נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 67501-02-20 עסאף נ' מדינת ישראל

לפני כבוד השופט אברהם בולוס

המערער אחמד עסאף

ע"י ב"כ עוה"ד עאדל דבאח

נגד

המשיבה

מדינת ישראל

ע"י פרקליטות מחוז חיפה - פלילי

ע"י ב"כ עו"ד משה אייל

פסק דין

לפניי ערעור על חומרת העונש בגזר דינו של בית משפט לתעבורה בעכו (כב' השופטת אסתר טפטה-גרדי) בפ"ל 778-07-16 מיום 20.2.20 (להלן: **גזר הדין**).

יצוין, כי במקור המערער גם השיג באשר להרשעתו, אולם במהלך הדיון הוא ניסוג מטיעונו לעניין הכרעת הדין והתמקד אך ורק בחומרת העונש.

כתב האישום

1. בכתב האישום אשר הוגש לבית משפט קמא נטען, כי ביום 5.7.16 המערער נהג ברכב מסחרי, ללא פוליסת ביטוח תקפה ולמרות ידיעתו אודות העונש שהושג עליו בנוכחותו ביום 23.8.15 בתיק פ"ל 3685-12-12 (להלן: **פ"ל 3685-12-12**), שכלל פסילה מלנהוג למשך 11 וחצי חודשים. בכתב האישום יוחס למערער ביצוע העבירות הבאות: נהיגה בזמן פסילה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א - 1961 (להלן: **הפקודה**); שימוש ברכב ללא פוליסת ביטוח בת תוקף בניגוד לסעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי, התש"ל - 1970.

התנהלות המערער בהליך קמא

2. במקרה זה חשוב לעמוד על התנהלותו של המערער לאורך השנים, מפתיחת ההליך קמא ועד לגזר הדין. בהתנהלות המערער גילה זלזול בוטה בביהמ"ש, ולהתנהלות זו נכון וראוי ליתן משקל גם בקביעת העונש.

- בשתי הישיבות מיום 5.7.16 ו- 25.7.16, המערער לא מסר תשובה לאישום וביקש דחיה.
- בישיבה מיום 6.9.16, הופיע הסנגור ומסר כי בטעות לא הזמין את המערער, משכך הדיון נדחה.
- לדיון שנקבע ליום 28.9.16, לא התייצב המערער וגם לא הסניגור, והוצא כנגד המערער צו הבאה.
- המערער טרח להתייצב בדיון שהתקיים ביום 2.2.17, אז מסר כי הינו כופר במיוחס לו בכתב האישום, ונקבע מועד לשמיעת ראיות הצדדים ביום 20.6.17.
- לישיבת ההוכחות הופיע אך הסניגור והודיע כי עקב טעות הדיון לא נרשם ביומנו, ובמקרה נמסר לו היום אודות דיון זה. גם הפעם ביהמ"ש קמא גילה אורך רוח ומשום שנמסר לו כי פני הצדדים להבנות, הוא דחה לתזכורת ליום 31.10.17.
- לתזכורת לא התייצבו לא המערער ולא הסניגור, ושוב הוצא צו הבאה.
- לדיון שהתקיים ביום 12.2.18, הופיע המערער ומסר כי הסניגור חולה וביקש דחיה. גם הפעם ביהמ"ש קמא גילה התחשבות ודחה את הדיון.
- אולם לדיון הנדחה ליום 15.3.18, לא באה התייצבות, לא המערער ולא הסניגור, וגם הפעם הוצא צו הבאה כנגד המערער.
- לדיון מיום 17.7.18, הופיע סניגור אחר בהעברה ומסר כי הסניגור המטפל נמצא בחיפה והתבקשה דחיה. ביהמ"ש קמא ציין כי רק לפנים משורת הדין הדיון נדחה.
- ביום 31.1.19 התקיים דיון נוסף, אולם גם הפעם הסניגור והמערער לא ראו להתייצב. בדיון זה ניתנה הכרעת הדין בהיעדר אשר בגדרה המערער הורשע בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום, ונקבע דיון לשמיעת טיעונים לעונש.
- דיון נוסף התקיים ביום 22.5.19, אלא שגם הפעם לא הייתה הופעה והוצא שוב כנגד המערער צו הבאה.
- דיון התקיים ביום 13.2.20. בתחילת הדיון הסניגור ביקש דחיה כדי לבוא בדברים עם המשיבה, ובקשה זו בצדק נדחתה. או אז הסניגור מסר כי לא התכוון לטיעונים לעונש הגם שבכוונתו להגיש בקשה לביטול הכרעת הדין. ניתנה החלטה נוספת בגדרה נקבע כי טיעוני המשיבה ישמעו באותו יום ויקבע דיון נדחה לשמיעת טיעוני המערער לעונש.

לאחר שהמשיבה השלימה את טיעוניה לעונש, אז נזכר הסניגור לבקש כי עניין המערער יופנה לשירות המבחן לקבלת תסקיר לעניין העונש, גם בקשה זו נדחתה בזו הלשון:

"עסקינן כאמור בתיק משנת 2016, שנדחה חזור ושנה בשל אי התייצבות הנאשם ואף הוצאו צווי הבאה כנגד הנאשם. מה עוד כי הכרעת הדין בעניינו של הנאשם ניתנה ביום 22/5/19, מיום זה הרי שהיה פרק זמן ניכר לסניגור להגיש בקשה הן לביטול הכרעת הדין והן להפנות את הנאשם לתסקיר שירות המבחן.

בנסיבות, אינני רואה הצדקה להיעתר להפנות את הנאשם לתסקיר שירות המבחן."

- סוף כל סוף, טיעוני המערער לעונש נשמעו ביום 16.2.20, ולאחר מכן ניתן גזר הדין.

גזר הדין

3. בגזר דינו המפורט והמנומק בימ"ש קמא עמד על הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות, כמו ההגנה על משתמשי הדרך מפני נהיגתם של נהגים מסוכנים שנפסלו מלנהוג; וגם כיבוד החוק והחלטות בית המשפט. כן בימ"ש קמא עמד על מדיניות הענישה באשר לעבריינים אשר נפסלו מלנהוג לאחר שביצעו עבירות חמורות ומבצעים עבירה של נהיגה בזמן פסילה.

4. מכל אלה, בשים לב לרמת הענישה המקובלת, לאור חומרת העבירות, נסיבות ביצוען והערכים החברתיים המוגנים - ביהמ"ש קמא מצא, כי מתחם העונש ההולם לעבירה של נהיגה בזמן פסילה עם העבירות הנלוות הינו בין 7 חודשי מאסר ל - 20 חודשי מאסר; בנוסף לפסילה בפועל לתקופה של עד 3 שנים ואף יותר במקום בו יש תחולה לסעיף 40א לפקודת התעבורה; הפעלת מאסר מותנה במצטבר או בחופף, ביחד עם עונשים נלווים.

5. בבוא ביהמ"ש קמא לקבוע את העונש הראוי בגדרי המתחם, הוא הביא בחשבון לחומרה את חומרת העבירה, העובדה כי מדובר ברכב מסחרי אשר נהיגה בו מחייבת חובת זהירות מוגברת. בימ"ש קמא הביא בחשבון את עברו התעבורתי של המערער אשר צבר 29 הרשעות קודמות בין היתר בעבירות נהיגה במהירות מופרזת, שימוש בטלפון בנהיגה, עקיפה מימין ואי ציות לתמרורים, מעורבותו ב- 2 תאונות דרכים והעובדה כי מדובר בעבירה שלישית של נהיגה בפסילה.

ביהמ"ש קמא גם נתן משקל לעובדה כי המערער ביצע את העבירה המיוחסת לו בתיק הנוכחי כשתלוי ועומד נגדו עונש מאסר מותנה בר הפעלה למשך 9 חודשים מיום 23.8.15, שהושת עליו גם בגין נהיגה בפסילה ואשר לא הרתיעו מלשוב ולבצע את אותן עבירות. כן קיימת הרשעה נוספת אף היא בגין נהיגה בפסילה מיום 21.2.13, אשר בעקבותיה הוטל על המערער מאסר שירוצה בעבודות שירות.

6. מנגד, בימ"ש קמא שקל לקולה את גילו הצעיר של המערער, היותו אב ל- 3 ילדים ומפרנס יחיד שלא נשא מאסר מאחורי סורג ובריח בחייו ונעדר רישום פלילי.

7. בימ"ש קמא התרשם כי המערער מזלזל בחוק ובהחלטות ביהמ"ש, תוך סיכון שלום הציבור. נקבע כי על אף שהמערער נשא בגין הרשעתו הראשונה בעבירת נהיגה בפסילה עונש מאסר באמצעות עבודות שירות ולמרות שבמועד ביצוע העבירה בתיק זה ריחף מעל ראשו מאסר מותנה, כל אלה לא מנעו ממנו מלשוב ולנהוג בפסילה שנה בלבד לאחר שנגזר דינו בעבירה דומה, ובכך מעל המערער באמון שניתן בו.

בנסיבות אלה נקבע, כי אין מקום להטלת עונש מאסר בדרך של עבודות שירות.

8. כן בימ"ש קמא התייחס להתנהלות המערער לאורך ההליך, כפי שפורטה לעיל בהרחבה, וקבע כי התנהלותו אינה ראויה ומצביעה אף היא על זלזול עמוק בכל הקשור להחלטות ביהמ"ש.

9. בגזר הדין בית משפט קמא הטיל על המערער עונשים בדמות תשלום קנס בסך ₪ 1,500; חתימה על התחייבות בסך ₪ 5,000; פסילה מלנהוג לתקופה של 10 שנים בהתקיים התנאים שבסעיף 40 א לפקודת התעבורה; הפעלת פסילה על תנאי שהוטלה בפ"ל 3685-12-12 לתקופה של 3 חודשים, באופן חופף לפסילה שהוטלה לעיל וכן פסילה על תנאי לתקופה של 12 חודשים למשך 3 שנים.

כמו כן, הוטלו על המערער עונשי מאסר כלהלן:

א. 9 חודשי מאסר בפועל.

ב. הפעלת המאסר המותנה שהוטל בפ"ל 3685-12-12 לתקופה של 9 חודשים, לריצוי באופן חופף.

ג. מאסר על תנאי לתקופה של 12 חודשים שלא יעבור בתוך 3 שנים עבירה של נהיגה בפסילה או נהיגה ללא רישיון נהיגה.

טענות הצדדים

10. לטענת המערער, עונש המאסר בפועל שהוטל חורג לחומרה מרמת הענישה המקובלת וניתן היה להסתפק בעונש מאסר בעבודות שירות; בימ"ש קמא לא נתן משקל מספיק לנסיבותיו המשפחתיות והאישיות של המערער; היעדר עבר פלילי; גילו הצעיר של המערער; העובדה כי המאסר שהוטל עליו הינו מאסרו הראשון מאחורי סורג ובריח; תקופת מעצר הבית המלא הממושכת בה שהה טרם גזר הדין ואי הפרתו. כן ביהמ"ש קמא, כך נטען, טעה משדחה את בקשת המערער לקבלת תסקיר מאת שירות המבחן לעניין העונש.

11. מנגד, המשיבה סמכה את ידיה על מסקנותיו של ביהמ"ש קמא. היא טענה כי העונש הינו סביר, ובמלאכתו ביהמ"ש קמא שקל את כל הנסיבות והשיקולים הרלוונטיים. העונש מתיישב עם הענישה הנהוגה, אינו חריג ביחוד לנוכח עברו התעבורתי של המערער.

דין והכרעה

12. לאחר שעיינתי בגזר הדין, אני משוכנע כי ביהמ"ש קמא בחן את כל הנתונים והשיקולים הרלוונטיים. מלאכתו יסודית, העונש מאוזן ואף ניתן לומר שקביעתו כי העונש המותנה שהופעל יחפוף לעונש המאסר הוא הקל במידה רבה עם המערער - להלן אנמק מסקנותיי.
13. כידוע, באשר לעבירה של נהיגה בזמן פסילה, בית המשפט העליון חזר והבהיר רבות: **"העבירה אותה עבר המבקש היא חמורה ויש לבטא את חומרתה בענישה מרתיעה. נהיגה בכבישי הארץ בזמן פסילת רשיון טומנת בחובה סיכונים רבים לבטחונם של נוסעים ברכב והולכי רגל. יתר על כן, ולא פחות מכך, היא משקפת התייחסות של ביזוי החוק וצווי בית המשפט."** (רע"פ 3878/05 יעקב בנגוזי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (26.5.05)).
14. הענישה המקובלת לעבירה של נהיגה בזמן פסילה, חייבת לבטא את משקלם הסגולי של הערכים המוגנים שהופרו; כן להעביר מסר תקיף ומרתיע מפני ביצועה ולו מהטעם שעבירה זו טומנת בחובה סכנה ממשית למשתמשי הדרך; מכאן, ובמספר הזדמנויות ביהמ"ש העליון אישר מתחם עונש הכולל בתוכו מאסר בפועל, כפי המתחם בו בחר ביהמ"ש קמא, וגם הטלת מאסר בפועל לתקופה משמעותית (רע"פ 8013/13 אמיר מסעוד נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (18.12.13); רע"פ 7982/13 עדיאל שגן נ' מדינת ישראל (6.1.14); רע"פ 5464/16 דימטרי לייזרוביץ נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (12.7.16); רע"פ 7612/13 שמעון אמסלם נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (18.3.14)).
15. ענישה מחמירה הכוללת בחובה מאסר בפועל לתקופות משמעותיות יוחדה בעיקר למורשעים בעלי עבר תעבורתי מכביד, וכאלה שעומד ותלוי נגדם מאסר מותנה בגין אותה העבירה, כפי עניינו של המערער (רע"פ 5638/13 נכפולגר נ' מדינת ישראל (15.1.2014); רע"פ 321/14 סלאמה נ' מדינת ישראל (26.01.2014); רע"פ 10424/06 לודוויה נ' מדינת ישראל (22.2.07)).
16. מכאן, לאחר עיון בפסיקה אליה הפנה ביהמ"ש קמא ועמידה על רמת הענישה הנהוגה ומקובלת, נסיבות ביצוע העבירות גם הנלוות, אני סבור כי המתחם אותו ציין ביהמ"ש קמא בגין עבירות בהן הורשע המערער הינו בהחלט סביר.
17. למערער עבר תעבורתי עשיר הכולל 29 הרשעות תעבורה קודמות. זו הפעם השלישית בפרק זמן קצר בה נוהג המערער בפסילה ואף היה מעורב בעבר בשתי תאונות דרכים. כן המערער לא חדל מלנהוג על אף שעמד נגדו מאסר מותנה, ולמרות שבעבר ביהמ"ש הטיל עליו מאסר בעבודות שירות בגין נהיגה בפסילה. כל אלה מלמדים כי המערער לא הפנים את המסוכנות הגלומה בהתנהגותו ובהתעלמותו מהוראות ביהמ"ש. זו התנהלות חסרת רסן המעידה על אדישות ואף זלזול בחוק, בשלומם ובביטחונם של משתמשי הדרך - ולמערער זה נכון וראוי להעביר מסר תקיף.
18. גם התנהלות המערער לאורך ההליך, אי התייצבותו לדיונים ודחייתם פעם אחר פעם, כפי שפורטה לעיל, מעידה ואף ממחישה את התייחסותו המזלזלת להחלטות ביהמ"ש ולהליך השיפוט. התנהלות זו גם מהווה חיזוק של ממש למסקנתי כי מערער זה כנראה לא הפנים את חומרת מעשיו ויש להעביר לו מסר תקיף באמצעות מאסר מאחורי סורג ובריח. בנסיבות העניין, ונוכח החומרה העולה מעבריינותו החוזרת ונשנית של המערער, אני

אף סבור כי העונש שהוטל עליו אינו חמור כלל ועיקר.

19. גם בהתחשב בשיקולים לקולה עליהם עמד ביהמ"ש קמא; כגון העובדה כי זהו מאסרו הראשון של המערער מאחורי סורג וברח וכלל הנסיבות - העונש אינו חורג ממתחם העונש הסביר, ואין הוא מצדיק התערבות. מערער זה מיצה את התחשבותו של ביהמ"ש, שכן לא המאסר בעבודות השירות ולא מאסרים מותנים הרתיעו אותו; מכאן צדק ביהמ"ש קמא משלא ראה להזמין חו"ד מאת הממונה על עבודות הישרות, אקט שבנסיבות אינו דרוש ואף הינו מיותר.

20. למרות שהמערער לא השיג כנגד אורך תקופת הפסילה בפועל, אדגיש כי ביהמ"ש קמא צדק עת הטיל על המערער את עונש החובה הקבוע בסעי' 40א לפקודת התעבורה. לעניין זה התייחסתי במקרה אחר ודומה בזו הלשון: "אמנם בסעי' 40א(ג)(1) ניתן לביהמ"ש ש"ד לסטות לקולא מעונש זה, אך כל זאת בהתקיים שני תנאים מצטברים. הראשון, קיום נסיבות מיוחדות שיפורשו בפס"ד; והשני, שביהמ"ש שוכנע כי אין בהמשך הנהיגה על ידיה הנאשם משום סכנה לציבור. אף אחד מהתנאים אינו מתקיים בעניינו של משיב זה, ומכאן נכון לקבל גם בהקשר זה את עמדת המערער. יש להדגיש כי סמכות זו מוגבלת, והפעלתה טעונה נימוקים משכנעים תוך עמידה בשני התנאים, אחרת הדבר יביא לריקון סעי' זה, התכלית שבסיסו דווקא העונש שבצדו מכלתוכן, ואף הפוך את ההוראת המחוקק לאותמתה (עפ"ת (מחוז-חיפה) 29969-03-19 **מדינת ישראל נ' אבו דעוף**, פס"ד 22 (4.4.19) (עפ"ת (חי') 62597-07-19 **מדינת ישראל נ' איהאב זועבי** (19.09.19) - דברים הנכונים וישימים גם במקרה זה.

21. המערער מלין בטעונו כי ביהמ"ש קמא לא שקל את אורך התקופה בה שהה במעצר בית בתנאים מגבילים. אכן זהו שיקול אחד אותו יש לשקול מיני רבים אחרים, אך בטעונו זה המערער מיתמם. תקופה ארוכה זו הינה תוצאה של התנהלותו בלבד וללא אף תרומה של מי מהמעורבים האחרים - לא ביהמ"ש קמא ולא המשיבה.

22. עוד טוען המערער, כי ביהמ"ש קמא טעה שעה שלא ניעתר לבקשתו לקבלת תסקיר מאת שירות המבחן. בעניינו של המערער ביהמ"ש קמא היה רשאי לפני שיגזור את דינו לבקש תסקיר מאת שירות המבחן. במקרה זה עסקינן בסמכות שבשיקול דעת, ונימוקי ביהמ"ש קמא בהקשר זה הם בהחלט סבירים. אף יתרה מכך, התמונה בעניינו של המערער הינה בהירה ואינה טעונה בחינה ע"י גורם מקצועי כמו שירות המבחן לפני גזירת הדין.

23. לפני סיום, וכדי להפיס את דעתו של המערער יש לציין כי ביהמ"ש קמא דווקא נטה חסד עם עמו שעה שהורה על הפעלת המאסר המותנה בחפיפה מלאה עם עונש המאסר. אזכיר למערער כי כקבוע בסעי' 58 לחוק העונשין הכלל הינו הצטברות העונשים, ומכלל זה ביהמ"ש רשאי לסטות ולהורות על חפיפת המאסרים בקיומם של "טעמים שירשמו" - דרישה אשר מצמצמת את שיקול דעתו של ביהמ"ש (ע"פ 4654/03 **ווליד נ' מדינת ישראל**, פס"ד 26 (26.6.06), ומאפשרת סטייה מכלל זה רק בהתקיים נסיבות מיוחדות (ע"פ 3869/09 **יצחק סילמן נ' מדינת ישראל**, עמ' 5 (28.12.09)). הגם כפי שנקבע: "**יש להדגיש, ענישה מצטברת היא ענישה**

**המדגישה מדיניות הרתעתית...ומדיניות זו הולמת מקרה של עברין מועד ששב ומבצע עבירות שבגין
כבר הורשע בעבר**"(ע"פ 4517/04 מסארוה נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(6) 119, 134 (2005).

במקרה זה למרות שלא נמצאו טעמים מיוחדים, ביהמ"ש קמא סטה מהכלל ובכך התחשב מאוד במערער: **"מעשים אלו של המבקש מצדיקים בנסיבות העניין ענישה מרתיעה הכוללת מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, ואף ספק אם נכון היה לחפוף את עונש המאסר בפועל שנגזר עליו בהליך דנן יחד עם עונש מאסר מותנה אשר היה תלוי ועומד נגדו מהליך קודם. חפיפת העונש המותנה, ולבטח במלואו, יש בה כדי לפגום ביסוד ההרתעה כנגד הנוהגים ברכבם בזמן פסילה תוך זלזול בוטה בהחלטות שיפוטיות הניתנות בעניינם."**(רע"פ 5635/19 אליאור יעקובוב נ' מדינת ישראל, פס' 12 (4.9.19)).

24. מכל האמור ונוכח ההלכה לפיה, ערכאת הערעור לא תתערב בעונש, אלא במקרים חריגים בהם נמצאה בגזר דינה של הערכאה הדיונית טעות בולטת או במקרה שהעונש אשר נגזר על ידה חורג באופן קיצוני מרמת הענישה המקובלת (ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (4.12.13)), איני רואה מקום להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא.

25. לאור האמור, אני מורה על דחיית הערעור.

26. המערער יתייצב לריצוי מאסרו בבית מעצר קישון בתאריך 07/04/20 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים: 08-9787336, 08-9787377.

החלטתו של בית משפט קמא מיום 20/2/20 בדבר הפקדת הערבויות, תשאר על כנה לשם הבטחת התייצבותו של המערער לריצוי עונש המאסר כאמור לעיל.

ניתן היום, כ' אדר תש"פ, 16 במרץ 2020, במעמד ב"כ המערער עו"ד עאדל דבאח, והמערער בעצמו וב"כ המשיבה עו"ד משה אייל.